

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
2231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 1-5312 Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecov) 6.00
For Three Months—(Za tri meseca) 4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$12.00
For Six Months—(Za šest mesecov) 7.00
For Three Months—(Za tri meseca) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

"CVETJE V JESENI"

O zgodovini radi govorimo. Zgodovina je naše ogledalo. Imamo tako imenovano vobčo in posebno zgodovino. Vobča zgodovina se peča s splošnimi dogodki naše preteklosti, posebna zgodovina je namenjena konkretnemu vprašanju. Tudi posamezne organizacije, celo fare doma so začele z izdajanjem svoje lastne zgodovine. Če gre za količaj pomembnejši pokret, nanese že kaka prilika, kako posebno slavje, obletnica in podobno na to, da se izda kratka zgodovina.

Zgodovino imamo radi. Iz nje se učimo; prebirajoči njene liste se hočemo izogniti bodočim napakam. Splošno velja pravilo, da je zgodovina učiteljica narodov in človeštva.

Nastopila posamezne dobe v zgodovini naroda, tudi našega domačega slovenskega, ko se povedarek na pisanje zgodovine in na njen pomen ne čuti tako živo, kakor mor da kdaj kasneje. Ni važno—pravimo in odložimo vprašanje. Slepko prej pa pride nekdo, ki se po svoji naturni nagnjenosti peča s tem vprašanjem in ga obdeluje na vse strani.

Kako se piše zgodovina? Kadar imamo pred seboj celotno delo, se nam zdi samo ob sebi razumljivo, da je to delo izšlo in niti najmanje ne pomislimo na to, koliko truda je v to delo bilo založenega. Morda se je posameznik celo svoje življenje bavil ravno z rešitvijo ravno same enega vprašanja. Morda mu sam celo ni bil kos in so morali nadaljevati njegovi nasledniki tam, kjer je on odnehal, ker je bilo njegovo življenje prekratko. Zgodovinarji, da rabimo ta slovenski izraz—brskajo po vseh virih, berejo sestavke, knjige, listine, časopise, primerjajo, kaj je pisal eden in kaj drugi, razmeščajo material in končno pride do nekega logičnega zaključka, katerega z drugo besedo imenujemo tudi zgodovino.

Povdarnimo še enkrat besedo—brskati. Če se naj nameč zgodovina objektivno piše, potem je prisluhniti vsem zvonovom, da se končno napiše na papir harmonija, ki je bila karakteristična za dotedni čas. Moramo pa vedeti, da kar se nam zdi trenutno malo važno, čisto postranskega pomena, ker ne čutimo pomena dogodkov; ker sami v njih živimo, se bo zgodovinarju zdelo važno in bo življenje to resnico tudi potrdilo. Če pa gre za posebne strani posebne zgodovine, so ti na videz manj važni dogodki gledani po zgodovinarju v posebni luči.

Pri sestavi zgodovine pride v prvi vrsti v poštev to, kar je napisanega. Črke, četudi so mrtve, ostanejo, človeška govorica izgine, pravi pregovor. Tudi te resnice se moramo zavedati, ko nam gre za tem, kaj bo pisala bodoča posebna zgodovina Slovencev, ko se bo bavila s posebnim slovenskim izseljeniškim vprašanjem.

Slovenci v Ameriki, točno v Združenih državah, tvoimo jedro slovenskega izseljeništva. Nekaj drobcev o sestavi zgodovine Slovencev v Ameriki že imamo. Koliko se je o tem vprašanju pisalo, kdo je pisal, kako je naslov knjige ali večji razpravi, v to vprašanje se danes na tem mestu ne spuščamo. Pred očmi nam je tole:

Nam je vsem skupaj jasno, da se slovenstvo v Ameriki približuje dobi, ki bi jo v življenu vsakega posameznika označili z besedom JESEN, če ne pride kaj izrednega vmes. V tej točki smo si vsi edini, ne da bi bilo treba našo življensko moč podcenjevati ali prečenjevati.

Gotovo pride doba, gotovo se bo rodil mož ali postavil posebni odbor, ki bo življenu ameriških Slovencev posvetil vso svojo pažnjo, recimo z nazorno besedo, ki bo pisal objektivno zgodovino ameriških Slovencev, zlasti v njihovi JESENSKI DOBI. Ta zgodovinar bo moral beležiti pojave, ki so šli za tem, da so hoteli življenje Slovencev v Ameriki podaljšati, ga pravilno usmeriti, mu dati sodobno in popolno vsebino. Rabimo izraz—podaljšanje in v našem narodnem udejstvovanju gre predvsem za tiskano besedo, zopet predvsem za časopis. V tej točki bo zgodovinar moral beležiti tudi vloge, ki so jih igrali posamezniki na odgovornih mestih v jeseni našega narodnega življena. Če se v vprašanju skupnega glasila vsakdo, ki je količaj odgovoren za slovensko javnost, predvsem pa za tiskano besedo v obliku časopisa, zaveda svoje odgovornosti, potem ne dvomimo, da bo za podaljšanje napravil vse in pripomogel k cvetju v jeseni. . . L.C.

UREDNIKOVA POŠTA

OBILICA IN NJENE POSLEDICE

CLEVELAND, Ohio—Zadnje dneve, posebno odkar se je sporazumno sklenilo premirje med vojskujočimi državami in Koreji, postaja nekako tesneje v splošnem.

Velike tovarne, posebno izdelovalnice orožja, so nekoliko zmanjšale svoj tek, dasi niso dosegli začeljenega uspeha—vojskovanje na Koreji je bilo premalega obsega, da bi zadostilo možnemu proizvodu, na kar so nekateri računali. Kljub temu pa so izdelovalci orožja načrtili velikanske dobitke!

Kmetovalci, ki so z vso ihtih predelovali več in več na njih kmetijah, so bili med prvimi, ki so občutili poraz. Kmetki pridelki, kot znano, niso prinesli točnega gmotnega povračila, na katerega so pred tremi ali štirimi leti računali. Preobilica!

Delavske unije, njih voditelji in delavec so nenehno pričakovali stalne zaposlitve, posebno v onih tovarnah, kjer se je izdelovalo orožje. Tudi oni so se vracali; v enih tovarnah so odpustili sto ali dvesto ali več delavcev, v nekaterih pa celo na tisoče.

Poleg izdelovanja orožja, se je produciralo tudi več drugih potrebščin za potrošnike. Avtomobilski izdelovalci so v skrbih, kako bodo razprodali nove avtomobile—najnovješta poročila govore, da bo klub veliki zalogi letosnjih neprodanih avtomobilov, dosegla proizvodnja preko šest milijonov do konca tekočega leta.

Nove hiše se gradijo z nepo-pisno brzino, sicer je potreba za nove stanovanjske hiše nujna, toda kupcev ni. Oni, ki so potrebeni stanovanjske hiše, nima potrebne denarja; oni, ki imajo nekoliko denarja, se bojijo hišo kupiti. Po nekaterih krajih naše dežele že delno občutijo brezidelje.

Delnice in zakupnica na Wall Streetu zadnje tedne izgubljajo svojo višino. Strokovnjaki napovedujejo še večji in občutnejši polom na industrijskih delnicah, nekateri izvedenci napovedujejo še večji kaos, kakršen je bil leta 1929.

Časopisje, radio in razni politiki nam ne pojasnijo resnega položaja, v katerem se nahajamo, ne kam jadramo z nepo-pisno brzino. Vsi se bojijo obvestiti javnost o vzrokih, ki povzročajo negotovost v pogledu življenskega stanja.

O resnem stanju, ki obstaja dandanes v Združenih državah in Kanadi ter sploh na ameriškem kontinentu, je važno in potrebno za vsakega, da se sam prepriča. Na ameriškem kontinentu imamo organizacijo, katera namen je obvezati prebivalstvo tega kontinenta, na kakšen način je možnoogniti se pretečnih neprilik. To je Technocracy Inc.

V Clevelandu imamo podružnico na 1188 Hayden Ave., južno od St. Clair Ave. Organizacija Technocracy Inc. je izključno ameriškega izobraževalnega pomena. Poleg rednih tečajev o pomenu in važnosti, o prilikah, ki so na razpolago prebivalstvu ameriškega kontinenta, se prirejajo mesečna predavanja. Organizacija ni političnega ali verskega značaja, pač pa je smotreno delo resnična razlagova o vsem, kar je v zvezi z vsakdanjem življem.

Omenjena lokalna podružnica priredi nočoj, v petek, 18. septembra svoje običajno mesečno predavanje v njenih prostorih. Govornik bo razlagal o pretnji obilice (Threat of Abundance), in kakšne posledice nastanejo, kadar je na eni strani obilica, na drugi pa pomanjkanje. Na tehnikratkih predavanjih je dana

vsem posetnikom prilika, da stavijo razna vprašanja, ki so v razumno sklenilo premirje med vojskujočimi državami in Koreji, postaja nekako tesneje v splošnem.

Komur je mar splošni blagor, kdor ima pogum in dobro voljo, se vselej posluži takih redkih prilikih, kakršne se nudijo posetnikom na tehnikratkih predavanjih.

Koliko Slovencev nas je, ki se smemo smatrati, da smo vredni v hvalenih državljan Združenih držav in ob času ustanovitve North American Technate-a—pionirji? Ali želite biti tudi vi med onimi pravki-pionirji? Posete nočnjošnjo predavanje, po-kazite svojo radovednost! Oblažite si svoje znanje in spolnitne opazovanje sodobnih dogodkov!

Frank E. Lunka.

Hvala za pomoč!

CLEVELAND, Ohio—Zadnjo nedeljo je imel naš zbor Triglav svoj piknik na prostorih Doma zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave. Vabila sem rojake in rojakinje do povsod, toda kot je bilo videti, so se menda res vse zgubili po poti.

V naši kuhinji je tako lepo dišalo, da smo že komaj čakali pokusiti kaj je pripravil naš kuhar Tone Šubelj. Bila je v resnici "Tony's restavracija." Imeli smo okusen kokoški paprikaš in kruhove smoke. Vsak, kdor je pokusil te dobre, je pohvalil kuharja, in seveda tudi pridne delavke, ki so pomagale pripraviti.

Kar se tiče nas pevcev, je že samo ob sebi razumljivo, da moramo popreti za delo, zato naj le omenim naše podporne članice, ki nam vedno gredo na roke. Te so bile tudi v kuhinji ves čas, in sicer: Mrs. J. Miklus, Mrs. M. Bizaj, Mrs. P. Oblak. Zbor se vam vsem iskreno zahvaljuje, ker vedno delujejo z nami.

To pot smo pogrešali Mr. in Mrs. C. Žakelj, ki sta slučajno bila na počitnicah v Staunton, Ill., kjer živi mati Mrs. Žakelj. Torej, lepa hvala vsem posetnikom za obisk.

A. Jesenko, poročevalka.

NOVA RIBIŠKA NAPRAVA

Neka britanska tvrdka je izumila novo ribiško napravo, o kateri pravi, da je edinstvena na svetu. Imenuje se "brenčea čebela." Sestavljena je iz plastične škatlice z baterijo za pogon mehanizma, ki posnema čebelje brenčanje. Izumil jo je ravnatelj neke tvrdke Grygar, po poreklu Čeh. Na Češkoslovaškem je imel steklarino, ki je izdeloval umetne dragulje. V Veliki Britaniji je prišel že pred vjono in med vojno zaprl v spustil v vodo. Brenčanje čebel je ribe menjata privabilo in ribolov je bil bogat. Nečak se je spomnil na to in izumil novo ribiško napravo, ki jo je v Veliki Britaniji že patentiral.

Lani je ustavil v Barryju delavnico, v kateri izdelujejo steklo za znanstvene instrumente, stekleno posodo in steklene figure. Grygarjev ded je bil strasten ribič. Večkrat je položil nekaj divjih čebel v škatlico, jo tesno zaprl in spustil v vodo. Brenčanje čebel je ribe menjata privabilo in ribolov je bil bogat. Nečak se je spomnil na to in izumil novo ribiško napravo,

ki jo je vzdolžil v angleškem letalstvu. Lani je ustavil v Barryju delavnico, v kateri izdelujejo steklo za znanstvene instrumente, stekleno posodo in steklene figure. Grygarjev ded je bil strasten ribič. Večkrat je položil nekaj divjih čebel v škatlico, jo tesno zaprl in spustil v vodo. Brenčanje čebel je ribe menjata privabilo in ribolov je bil bogat. Nečak se je spomnil na to in izumil novo ribiško napravo, ki jo je vzdolžil v angleškem letalstvu. Lani je ustavil v Barryju delavnico, v kateri izdelujejo steklo za znanstvene instrumente, stekleno posodo in steklene figure. Grygarjev ded je bil strasten ribič. Večkrat je položil nekaj divjih čebel v škatlico, jo tesno zaprl in spustil v vodo. Brenčanje čebel je ribe menjata privabilo in ribolov je bil bogat. Nečak se je spomnil na to in izumil novo ribiško napravo,

ki jo je vzdolžil v angleškem letalstvu. Lani je ustavil v Barryju delavnico, v kateri izdelujejo steklo za znanstvene instrumente, stekleno posodo in steklene figure. Grygarjev ded je bil strasten ribič. Večkrat je položil nekaj divjih čebel v škatlico, jo tesno zaprl in spustil v vodo. Brenčanje čebel je ribe menjata privabilo in ribolov je bil bogat. Nečak se je spomnil na to in izumil novo ribiško napravo,

Za boljšo bodočnost se vedno borimo

EUCLID, Ohio—Trta zori ali jaz ne smem piti vina. Tako nekako se s seboj kregajo oni naši, kateri so se radi močili v žlahtni kapljici.

Vse smo kvitali, pravi nekdo. Opustili smo vino, opustili politiko. Brez tega smo kot poparen panj, ki čaka, da ga kdo skopije. Mi pa čakamo obratno. Znaši smo se v novih razmerah, v katerih je bolje biti trezen kot pa pijan. Iz enkrat grmeče politike pa polne kleti sodov, nam je ostala še sama prirojena pohlevnost. Do koga?

Ah, tista mlada leta! vzidne marsikdo, kdor ni zadovoljen z današnjo novostjo, v kateri republikanci posojujejo denar še na manjše obresti kot demokrat-

je. Junaški smo bili v mladih letih. Stara narodna pesem, katero smo zapeli, da so nas slišali starci Habsburžani kako smo močni. Ko smo prepevali "Od Orala do Triglav," smo si v mislih predstavljali ogromnost slovanskega sveta in narodov. Danes ni drugače kot spremeni bese-dilo te stare pesmi, ki naj bi se počela pri Triglavu namesto pri Oralu.

Saj to ni nič novega za Jugoslovane—to obračenje po vetrui v zadoščenje drugim je že stara pesem. Danes seveda so samo svoji. Na svoji zemlji, brez izdaljcev. Biti vedno kolonijalec ene ili druge močnejše sile je tudi žalostno življenje.

Slovani bivši monarhij so bili pobožni ljudje. Kot taki so se bali iti v pekel radi kakega punča proti svojim kronanim. Verjeli so, da je Bog pravičen in koperje v nebesa, bodo tam vse.

Potem pa pride prva svetovna vojna. Padli so Habsburžani. V staro monarhijo so rinnili Italijani na jugozapadu, kjer so okrnili najboljši kos jugoslovanske zemlje. Na drugi kos so Karadorjeviči zasadili svojo balkansko zastavo čaršiškega državninštva. Jugoslovani so molili in nolili. Eni so molili, da bi Bog pognal Italijane iz slovenske zemlje, drugi so še vedno žalovali po starih Habsburžanah, tretji so pa ustvarjali veliko Šrbovo. Sovraštvo je kipelo, slišali so se streli, pa jek ročnih granat. In tako v vedrem kavsu so se znašli v drugi svetovni vojni, v kateri jih je rešil Tito starih budalosti medsebojnega sovraštva. Krivočeri so pobegnili in tako je ostalo čisto polje za boljšo bodočnost.

Bil sem tam pravi očvidec. Za stare politične zvijače ni tam več mesta. Starim bedkom, ki so vedno živili hoteli odleteti v nebesa, je nova vlada pristrigla peruti, tako da so enaka drugim.

Mi, tukaj, kar nas je iz stare trone, smo opešali posebno v zadnjih 20 letih v borbi za princip Roosevelta in za naše "babičke," da jim bo boljše kot je bilo nam. "Babički" so odrasli in seveda gredo na mnogo boljše kot smo mi. Radi imajo svojega papa in mama ter navadno rečejo: This way, ata!

Michael Chok.

Zahvala

Spodaj podpisana se prav lepo zahvalim Progresivnim Slovenkam krožka št. 3 za poslano kartico in darilo. Zahvalim se vsem mojim prijateljicam za poslane kartice in obiske, kakor tudi klubu Ljubljana za poslano kartico in mnogo prijateljskih podpisov.

Res se človeku dobro zdi, če se kdo spomni nanj v času njeve bolezni. Prisrečna vam hvala vsem skupaj!

VOHUNI

IN SKRIVNOST
ATOMSKE BOMBE

(PO ZAPISKIH POLKOVNIKA KANADSKE PROTI-
OBVEŠČEVALNE SLUŽBE RICHARDA HEARSHA)

(Nadaljevanje)

In še marsikaj drugega se je pojasnilo, medtem ko so neučitljivo urejevali velikanske kupe spisov in dešifriranih brzjavk, ki jih je bil Guzenko priselil s seboj. Vse spise so uredili po posameznih predmetih. Preiskovalci so bili tako natančni, da so osnovali posebno kartoteko in posneli spise na kopije, ki so jih vlagali v posebne mape. Mape so prav tako uredili po posameznih predmetih in imenih, ki so jih ugotovili v Guzenkovem materialu. Tako so v vseh mapah imeli celoten pregled nad delovanjem sovjetskih vohunov.

Nekatere ugotovitve so bile naravnost presenetljive. Ko se je čez nekaj tednov po začetku preiskave pojavil v taborišču policijski šef v spremstvu nekaterih častnikov, velikouhega Leopolda in članov njegovega staba pri ministrskem predsedniku Mackenzie Kingu, da bi mu neposredno poročali o izsledkih, je prinesel s seboj precejšen sveženj spisov in dokumentov.

"Alec, Back, Badeau, Chester, Davy, Edy, Foster, Grey . . ." tako so se vrstila skrivnostna imena, za katerimi so se privravile posamezne osebe. Na vsako črko abecede je prišlo po eno takšno ime. Pred očmi uslužbenec kanadske protiobvezčevalne službe se je razkrila pravčata mreža zarot in pasti. Skrito vohunsko središče ni sodelovalo samo v Kanadi, temveč tudi v ZDA in Veliki Britaniji. Organizacija vohunske službe je izključevala vsak dvom: neposredno je bila ogrožena varnost Kanade.

"Potrebni so nujni ukrepi," je menil oficir, ki je poročal predsedniku. "Med tajnimi imeni smo lahko ugotovili samo nekatera, kajti Guzenko ni nikogar poznal osebno. Sprejemal je samo navodila in poročila ter jih pošiljal dalje. Iz podatkov, ki jih imamo, moramo ugotoviti še prava imena vseh ostalih. Moram pa opozoriti vašo ekselenco, da gre za izredno važne in visoke osebnosti našega javnega in kulturnega življenja."

"Kaj jih je najbolj zanimalo?" Častnik je prebral nekaj že rešenih spisov. Sovjetsko obvezčevalno službo je zanimalo znanstveno življenje, tajne iznajdbe, ureditve kanadske vojske, gospodarska organizacija, lega in bogastvo kanadskih rudnikov, z eno besedo — celotno življenje Kanade.

Kar je poročal oficir, je bilo samo naštevanje, kajti dodal je še:

"Kar sem povedal, še ni seznam vseh spisov in podatkov, temveč samo seznam vprašanj, ki jih postavlja sovjetska obvezčevalna služba."

"Ali bi mi lahko povedali, koliko in kakšne točne odgovore so že dobili na vsa ta vprašanja?" se je ministrski predsednik zaskrbljeno ozrl na častnika. "In . . . kaj pa skrivnost atomske bombe?"

Častnik je molčal. Ta molk je težko in mrtvo legal na vse prisotne. Odgovor, ki je z negotovim glasom sledil po daljšem premolku, je bil bolj pomirljiv kot so pričakovali.

"Iz nekaterih dopisov lahko sklepamo, da v celoti še ne pozajo skrivnosti atomske energije," je reklo častnik počasi in premisljeno.

Videti je bilo, da je v spominu prelepel vse zaupne dopise, ki so jih doslej dešifrirali.

ENAKOPRAVNOST

nem o skrivnosti atomske energije. Vedeli so pa, da je atomska energija najvažnejša prvina v vseh poizkusih.

"Po vsem tem sodim, da imajo že vse v rokah!" je nekdo razburjeno vzliknil.

Častnik ga je pomiril:

"Kar vedo, še ni vse. Proces predelovanja urana je treba poznati v celoti. Zelo je zamotan in ga lahko izvajajo samo sodelovanjem več podjetij. Posamezno podjetje izvrši samo en del procesa. Zvez medsebojnega dela ne pozajmo niti podjetja sama. Prav tako ne pozajmo prvotnega procesa v celoti tudi znanstveniki, ki delajo na njegovih posameznih fazah. Na svetu je samo nekaj ljudi, ki pozajmo celoten potek dela in uspehe, dosežene pri poizkusih."

Mišljene so bile najvažnejše brzjavke med Grantom in Direktorjem.

"Kdo je Grant?" je vprašal predsednik.

"Konspirativno ime v tajnopsu, ime polkovnika Zabotina, vodje nekega oddelka v sovjetskih veleposlaništih. Direktor pa je ime vodje moskovskega centra, ki je pri nas organiziral obvezčevalno službo."

"Je mnogo takšnih imen?"

"V tajnopsu nihče ni omenjen s pravim imenom."

Predsednik King si je nataknal očala in prebral prvo brzjavko:

"Grantu, 218 poročilo. 10 458 7-30-1945. Poskusel pred odhodom dobiti od Aleca podrobnejša pojasnila, kako daleč so že s poizkusi z uranom. Ugotovite: ali smatrate z našega stališča za bolje, da ostanete na mestu? Ali se mu bo to posrečilo, ali je morda bolje, da se vrne v London?"

Mnogo pomembnejši od te brzjavke je bil odgovor, iz katerega se je videlo, da je Alec izregič zahtevna počila:

"Poizkuse z atomsko bombo so izvršili v Novi Mehiki. Bombe, ki so jih vrgli na japonsko ozemlje, so bile izdelane iz urana 235. Veda, da znaša dnevna proizvodnja urana v magnetni separaciji v Cleantownu 400 gramov. Proizvodnja snovi 49 je skoraj dvakrat tolika. O teh znanstvenih poizkusih so izdali poročilo, ki pa ne vsebuje tehničnih podatkov. Amerikanci pa so o tem izdali že celo knjigo."

Brzjavka je dalje sporočala, da je Alec v oksidiranih platinastih listkih predal vzorec urana 235, a samo 162 mikrogramov. Ker Moskva ni odgovorila na vprašanje, je Zabotin-Grant nujno zahteval pojasnil. Vprašal je, če so snov lahko uporabljena.

"To moramo vedeti, da lahko našim klijentom damo potrebna navodila."

Samo to je vsebovala brzjavka, ki je iz Moskve zahtevala odgovor. Zaupnike je brzjavka preprosto imenovala trgovske stranke. Kdo je lastnik te trgovine, so ugotovili še čez nekaj mesecov, ko so odkrili že celotno vohunsko mrežo.

"Ali je ta vzorec prišel v Moskvo?" je vprašal nekdo od prisotnih.

"Guzenko trdi," je odgovoril,

"da so vzorec s posebnim letalom odposlali v Moskvo."

"Samo to?"

"Ne! Imamo dokaze, da so domili tudi vzorec urana 234. Tako kaj pa vprašajte?"

Prisotni si niso bili na jas-

nenem o skrivnosti atomske energije. Vedeli so pa, da je atomska energija najvažnejša prvina v vseh poizkusih.

"Po vsem tem sodim, da imajo že vse v rokah!" je nekdo razburjeno vzliknil.

Častnik ga je pomiril:

"Kar vedo, še ni vse. Proces predelovanja urana je treba poznati v celoti. Zelo je zamotan in ga lahko izvajajo samo sodelovanjem več podjetij. Posamezno podjetje izvrši samo en del procesa. Zvez medsebojnega dela ne pozajmo niti podjetja sama. Prav tako ne pozajmo prvotnega procesa v celoti tudi znanstveniki, ki delajo na njegovih posameznih fazah. Na svetu je samo nekaj ljudi, ki pozajmo celoten potek dela in uspehe, dosežene pri poizkusih."

Mišljene so bile najvažnejše brzjavke med Grantom in Direktorjem.

"Kdo je Grant?" je vprašal predsednik.

"Konspirativno ime v tajnopsu, ime polkovnika Zabotina, vodje nekega oddelka v sovjetskih veleposlaništih. Direktor pa je ime vodje moskovskega centra, ki je pri nas organiziral obvezčevalno službo."

"Je mnogo takšnih imen?"

"V tajnopsu nihče ni omenjen s pravim imenom."

Predsednik King si je nataknal očala in prebral prvo brzjavko:

"Grantu, 218 poročilo. 10 458 7-30-1945. Poskusel pred odhodom dobiti od Aleca podrobnejša pojasnila, kako daleč so že s poizkusi z uranom. Ugotovite: ali smatrate z našega stališča za bolje, da ostanete na mestu? Ali se mu bo to posrečilo, ali je morda bolje, da se vrne v London?"

Mnogo pomembnejši od te brzjavke je bil odgovor, iz katerega se je videlo, da je Alec izregič zahtevna počila:

"Poizkuse z atomsko bombo so izvršili v Novi Mehiki. Bombe, ki so jih vrgli na japonsko ozemlje, so bile izdelane iz urana 235. Veda, da znaša dnevna proizvodnja urana v magnetni separaciji v Cleantownu 400 gramov. Proizvodnja snovi 49 je skoraj dvakrat tolika. O teh znanstvenih poizkusih so izdali poročilo, ki pa ne vsebuje tehničnih podatkov. Amerikanci pa so o tem izdali že celo knjigo."

Brzjavka je dalje sporočala, da je Alec v oksidiranih platinastih listkih predal vzorec urana 235, a samo 162 mikrogramov. Ker Moskva ni odgovorila na vprašanje, je Zabotin-Grant nujno zahteval pojasnil. Vprašal je, če so snov lahko uporabljena.

"To moramo vedeti, da lahko našim klijentom damo potrebna navodila."

Samo to je vsebovala brzjavka, ki je iz Moskve zahtevala odgovor. Zaupnike je brzjavka preprosto imenovala trgovske stranke. Kdo je lastnik te trgovine, so ugotovili še čez nekaj mesecov, ko so odkrili že celotno vohunsko mrežo.

"Ali je ta vzorec prišel v Moskvo?" je vprašal nekdo od prisotnih.

"Guzenko trdi," je odgovoril,

"da so vzorec s posebnim letalom odposlali v Moskvo."

"Samo to?"

"Ne! Imamo dokaze, da so domili tudi vzorec urana 234. Tako kaj pa vprašajte?"

Prisotni si niso bili na jas-

nenem o skrivnosti atomske energije. Vedeli so pa, da je atomska energija najvažnejša prvina v vseh poizkusih.

"Po vsem tem sodim, da imajo že vse v rokah!" je nekdo razburjeno vzliknil.

Častnik ga je pomiril:

"Kar vedo, še ni vse. Proces predelovanja urana je treba poznati v celoti. Zelo je zamotan in ga lahko izvajajo samo sodelovanjem več podjetij. Posamezno podjetje izvrši samo en del procesa. Zvez medsebojnega dela ne pozajmo niti podjetja sama. Prav tako ne pozajmo prvotnega procesa v celoti tudi znanstveniki, ki delajo na njegovih posameznih fazah. Na svetu je samo nekaj ljudi, ki pozajmo celoten potek dela in uspehe, dosežene pri poizkusih."

Mišljene so bile najvažnejše brzjavke med Grantom in Direktorjem.

"Kdo je Grant?" je vprašal predsednik.

"Konspirativno ime v tajnopsu, ime polkovnika Zabotina, vodje nekega oddelka v sovjetskih veleposlaništih. Direktor pa je ime vodje moskovskega centra, ki je pri nas organiziral obvezčevalno službo."

"Je mnogo takšnih imen?"

"V tajnopsu nihče ni omenjen s pravim imenom."

Predsednik King si je nataknal očala in prebral prvo brzjavko:

"Grantu, 218 poročilo. 10 458 7-30-1945. Poskusel pred odhodom dobiti od Aleca podrobnejša pojasnila, kako daleč so že s poizkusi z uranom. Ugotovite: ali smatrate z našega stališča za bolje, da ostanete na mestu? Ali se mu bo to posrečilo, ali je morda bolje, da se vrne v London?"

Mnogo pomembnejši od te brzjavke je bil odgovor, iz katerega se je videlo, da je Alec izregič zahtevna počila:

"Poizkuse z atomsko bombo so izvršili v Novi Mehiki. Bombe, ki so jih vrgli na japonsko ozemlje, so bile izdelane iz urana 235. Veda, da znaša dnevna proizvodnja urana v magnetni separaciji v Cleantownu 400 gramov. Proizvodnja snovi 49 je skoraj dvakrat tolika. O teh znanstvenih poizkusih so izdali poročilo, ki pa ne vsebuje tehničnih podatkov. Amerikanci pa so o tem izdali že celo knjigo."

Brzjavka je dalje sporočala, da je Alec v oksidiranih platinastih listkih predal vzorec urana 235, a samo 162 mikrogramov. Ker Moskva ni odgovorila na vprašanje, je Zabotin-Grant nujno zahteval pojasnil. Vprašal je, če so snov lahko uporabljena.

"To moramo vedeti, da lahko našim klijentom damo potrebna navodila."

Samo to je vsebovala brzjavka, ki je iz Moskve zahtevala odgovor. Zaupnike je brzjavka preprosto imenovala trgovske stranke. Kdo je lastnik te trgovine, so ugotovili še čez nekaj mesecov, ko so odkrili že celotno vohunsko mrežo.

"Ali je ta vzorec prišel v Moskvo?" je vprašal nekdo od prisotnih.

"Guzenko trdi," je odgovoril,

"da so vzorec s posebnim letalom odposlali v Moskvo."

"Samo to?"

"Ne! Imamo dokaze, da so domili tudi vzorec urana 234. Tako kaj pa vprašajte?"

Prisotni si niso bili na jas-

nenem o skrivnosti atomske energije. Vedeli so pa, da je atomska energija najvažnejša prvina v vseh poizkusih.

"Po vsem tem sodim, da imajo že vse v rokah!" je nekdo razburjeno vzliknil.

Častnik ga je pomiril:

"Kar vedo, še ni vse. Proces predelovanja urana je treba poznati v celoti. Zelo je zamotan in ga lahko izvajajo samo sodelovanjem več podjetij. Posamezno podjetje izvrši samo en del procesa. Zvez medsebojnega dela ne pozajmo niti podjetja sama. Prav tako ne pozajmo prvotnega procesa v celoti tudi znanstveniki, ki delajo na njegovih posameznih fazah. Na svetu je samo nekaj ljudi, ki pozajmo celoten potek dela in uspehe, dosežene pri poizkusih."

Mišljene so bile najvažnejše brzjavke med Grantom in Direktorjem.

"Kdo je Grant?" je vprašal predsednik.

"Konspirativno ime v tajnopsu, ime polkovnika Zabotina, vodje nekega oddelka v sovjetskih veleposlaništih. Direktor pa je ime vodje moskovskega centra, ki je pri nas organiziral obvezčevalno službo."

"Je mnogo takšnih imen?"

"V tajnopsu n

BIRTHS

A 7 lb. 10 oz. baby boy, named Walter Dennis, was born at Euclid Glenville Hospital on Sunday, September 13th, to Mr. and Mrs. Walter Frank, 19505 Chickasaw Avenue. Mother is the former Caroline Elsie Zigman. Grandparents for the first time, are Mr. and Mrs. Frank Zigman, 19416 Chickasaw Avenue. Mrs. Frances Frank, 19505 Chickasaw Avenue, became grandmother for the second time.

Mr. and Mrs. Mirko Bubnic, 3933 Jo-Ann Drive, are announcing the birth of their third child, a baby girl. Mother is the former Helen Markovic, daughter of Mr. and Mrs. Steve Markovic. Dad is the son of Mrs. Mary Bubnic of 11101 Revere Avenue, who became grandmother for the fifth time.

A baby girl, their first child, was born to Mr. and Mrs. Dan Somrak, 1213 East 176 St. Grandparents are Mr. and Mrs. Louis Somrak, 15511 Waterloo Road.

Mr. and Mrs. John R. and Karen Mismas, 821 Cuyahoga Drive, Parma, Ohio, are the proud parents of a baby boy. Grandparents are Mr. and Mrs. John and Mary Mismas of West Park.

A baby boy their second child, was born recently to Mr. and Mrs. Edwin C. Baraga, 985 East 185 Street. Grandparents are Mr. and Mrs. Matt Baraga, 15612 Saranac Road, and Mr. and Mrs. Joe Fidel, 1180 East 176 Street.

Mr. and Mrs. Anton Kinkopf, 21701 Nicholas Avenue, are announcing the birth of a baby boy, their first child. Dad is co-owner of Kinkopf Bros. Furniture and Appliance Store, East 200 Street.

On September 2nd, a baby boy, their first child, was born in Chicago, Illinois to Mr. and Mrs. John Gerlica. The baby has been named Frank Mike. Dad is the son of Mrs. Josephine Gerlica of Perry, Ohio.

DISCUSSION PROGRAM

The Great Books Discussion Program has appealed to many greater Clevelanders for seven years. Registration for the coming season is now open and will continue until October 14th. You may join by inquiring at your nearest library or by calling the Great Books number, TO.1-0434.

Members of these organized groups read selections from prepared lists of the great books of the western world and then discuss the author's views under the guidance of trained leaders at meetings spaced two weeks apart.

The only requirements are a willingness to attend regularly, to read and discuss the problems involved and a small expenditure for the purchase of the required reading resources.

Jdi pre At-bin

NORWOOD COMMUNITY COUNCIL MEETS

The Norwood Community Council will resume its regular monthly meetings on Thursday, September 24, 1953 after a three-month's summer recess.

The Council, which meets in the St. Clair Recreation Center, 6250 St. Clair Avenue, will be addressed by three Boy Scouts, members of Troop 250, who attended the Third National Boy Scout Jamboree in California this summer.

The Scouts are: Charles Ballich, 937 East 72 Street, Stanley Szurek, 998 East 63 Street and Ronald Krasovic, formerly of 1220 East 61 Street. The Scouts will tell of their 6,000 mile trip across the continent and will personally thank the Community Council for their support of the local Scout Troop.

Mr. John F. Kovacic, newly elected Councilman from Ward 23, will present his resignation as President of the Norwood Community Council and give his reasons for so doing. He will be succeeded by Vice President Emil Trunk, 1256 East 60 Street.

Other items on the agenda will include latest developments in the discussions with the Steel Improvement Company and the truck traffic on St. Clair Avenue.

All members of the Community Council are urged to be present for this first meeting of the season and should ask a neighbor to come along.

The general public is also invited to attend this and all meetings of the Community Council which meets on the fourth Thursday of the month.

—Felix A. Danton

OBITUARIES

Gron, Rose—Passed away after a long illness. 71 years of age. Residence at 1228 East 173 Street. Mother of Frank, Louis, Mrs. Elizabeth Dries of Chicago, Mrs. Ann Eppich, Catherine and Michael. Sister of Mrs. Martha Vaczi and Frank Varga.

Guzell, Mary—(nee Resnik) of 18930 Meredith Avenue. 45 years of age. Member of SNPJ. Wife of John, mother of Edmond. Daughter of Anton and Theresa of Avella, Pa. Sister of Martin, Anton, John, Joseph, Frank, Mrs. Rose Riley, Mrs. Tillie Nau, and Mrs. Margaret DePhillips.

Handy, Howard—(Pappy Howard) of radio and T. V. fame. Passed away in Worcester, Mass. following a serious operation. Husband of Judy Dell (Zadell), and father of Howard Jr., Michael and Marlene. Burial will be in Cleveland Saturday at 1:30 from the Jos. Zele & Sons Funeral Home in Collinwood.

Homar, Babay—Infant son of Mr. and Mrs. Frank and Lillian Homar Jr., 21451 Arbor Ave.

Jelceric, Rudolph—Passed away after a short illness. 37 years of age. Residence at 1000 Creekview Road. Member of S.M.A. C.F.U., St. Clair Rifle Club and Knights of Columbus. Husband of Olga (nee Novak), father of Phyllis and Linda. Son of Mrs. Jennie Jelceric. Brother of Albert and Justine Pretnar.

Koren, Rose—of 15308 Huntmore Avenue. Member of K.S.K.J., S.N.P.J. and S.W.U., Mother of Mrs. Rose Mackensen and Mrs. Veronica Potocnik.

Prijatel, Henry—(Chippy). Residence at 16136 St. Clair Avenue. Survived by daughter gelia and three brothers, Anton, Louis and Rudolph.

Experience is a hard teacher. She gives the test first and the lesson afterward.

2%
ON YOUR SAVINGS

WE WELCOME YOUR SAVINGS
MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

BIRTHS

6231 St. Clair Avenue

ENGLISH SECTION

Henderson 1-5311-12

DEMOCRATIC STEER ROAST AT EUCLID BEACH PARK

Ray T. Miller

The Annual Cuyahoga County Democratic Steer Roast will be held this year at Euclid Beach Park on Sunday, September 20,

starting at 1:00 p. m. according to the announcement by Service Director Sam David, Chairman of the Steer Roast Committee.

For several years past, it has been held at Geauga Lake Park, but because of its inaccessibility to many who wanted to attend it was decided that more centrally located Euclid Beach Park be used this year.

The main speaker for this event will be County Engineer Albert S. Porter, Democratic candidate for Mayor. Mr. Porter will be introduced by Ray T. Miller, popular Chairman of the Cuyahoga County Democratic Executive Committee, who will also introduce Democratic candidates for City Council and Judicial candidates for the Municipal Court. As usual, all Democratic County Officials will be present.

The Steer Roast is one of the main Democratic annual events preceding the primary and general elections. Besides getting "to know" your candidates you will spend a very enjoyable day at the park. There will be plenty of entertainment and dancing in the evening in the Log Cabin. \$2000 worth of T. V.'s, radios and other electrical appliances will be given away. Be sure to bring the children. There will be games and contests for children and grown-ups with valuable prizes for the winners.

Foot and toeprints are used in hospital maternity wards to identify newborn babies and to prevent their mixups. Animals are noseprinted for identification.

WAKE UP!
SIGN UP!
LOOK UP!

Keep your Eye on the Sky in the
GROUND OBSERVER CORPS
ENAKOPRAVNOST

WEDDING BELLS

Debesis — Kure

Tomorrow morning at 9:30, St. George's Church, East 67th & Superior Avenue, will be the scene of a wedding, uniting in marriage Miss Doris Ann Debesis and Leonard J. Kure. Doris Ann is the daughter of Mr. and Mrs. Joseph Debesis of Miami, Florida. Mr. Kure is the son of Mrs. Frances Sietz, 25982 Highland Rd., Richmond Heights. After the wedding trip, the young couple will reside in Kessler, Miss., where Leonard is serving with the U. S. Air Force.

Zdesar — Mildus

Married last Saturday in St. Vitus Church, were Miss Patricia Miklus and Mr. Ernest Zdesar. The wedding ceremony was performed by Father Victor Tome at 9:00 a. m.

The bride, daughter of Mr. and Mrs. George Miklus, 20440 Lindbergh Avenue, wore a gown of lace and tulle over satin. Her veil was a fingertip length attached to a lace skull cap. She carried a bouquet of three white orchids with pink roses and ivy.

Attending the bride, were Mrs. Peter Kotorac, matron of honor, and the Misses Aileen Naro and JoAnn Grze. Peter Kotorac served as best man. Ushers were John Perencevic and Rudy Ivancic.

Following a reception at the Slovenian National Home on St. Clair Avenue, the couple left for a honeymoon in Canada. Upon their return, they will reside at 1109 East 64 Street.

Mr. Zdesar, son of Mr. and Mrs. Ignatius Zdesar, 1120 East 66 Place, is active in the Slovan Men's Chorus of Euclid, and the Glasbena Matica Singing Society.

Kromar — Thomas

Miss Clare Thomas, daughter of Mrs. Clare Thomas, became the bride of Mr. Frank E. Kromar last Saturday. The groom is the son of Mr. and Mrs. John Kromar, 1113 East 63 Street.

THISTLE DOWN RACES

Having safely negotiated the minor difficulties that usually plague the opening of any new racetrack last Friday, Thistle Down is currently in the midst of the first full week of its seven week running race session. Principal attraction this Saturday will be the \$5,000 Forest City Handicap. This handicap is the initial of a series of four with equally rich purses that will serve as weekend features along with five stakes planned for the suburban Cleveland track.

G I R L
for General Office Work and typing; must have good handwriting.
Accounting office.
Full time — good salary

CLEVELAND ACCOUNTING
6411 St. Clair Ave., tel. UT 1-5158

Charles & Olga Slapnik FLORISTS
Beautiful Bouquets, Corsages, Wreaths, Potted Plants and Flowers for all Occasions
6026 ST. CLAIR AVENUE EX 1-2134

Gone in a minute
YOUR LIFE SAVINGS
Your name may appear in the next edition of the daily paper giving full details of how your savings vanished in the blaze of a winter's night. Nothing can touch your Savings Account.... It's safer and always available.
Member Federal Deposit Insurance Corporation
6131 St. Clair 15649 Waterloo 349 S. 93 St. Broadway 6666 3 OFFICES

DOROTHY SODNIK WINNER OF TRIP TO EUROPE

Dorothy Sodnik

The contest for ambassador to Yugoslavia, which was conducted by the Progressive Slovene Women of America, was concluded with a picnic at the SNPJ Farm on Labor Day, at which time votes were counted, and the following winners announced. Winner of first prize, went to Dorothy Sodnik of Circle No. 9, Chicago, Illinois. She receive a 30 day trip to Yugoslavia. Runners-up Mary Peterlin of Circle No. 2, Cleveland; Frances Gorjane of Circle No. 3, Euclid; and Marian Bashel of Circle No. 1, Cleveland, will all receive 3 day trips to New York and a visit to U. N.

Louise Moenik, 495 Cleveland Road, Cleveland, Ohio was awarded a \$100.00 savings bond. A \$50.00 savings bond, the second prize, went to Jennie Anzur of R. D. 5, Aliquippa, Pa. Joseph Oblak of W. 23 St., Chicago, Illinois, and Helen Mikus of 6607 Edna Avenue, were the recipients of \$25.00 savings bonds.

CHICAGO, ILL.
FOR BEST RESULTS IN ADVERTISING CALL DEarborn 2-3179

REAL ESTATE FOR SALE

BELLWOOD—4½ room bungalow on corner lot, aluminum siding, 2 bedrooms, tile bath, oil heat, with gas permit. Aluminum storms and screens, wired for electric range, full basement, carpeting. Venetian blinds throughout. Hot water, landscaped, near transportation and schools. \$15,000. 640 S. Linden Ave., Linden 4-3986.

HELP WANTED MALE

MEN
For PICKING ORDERS and LIGHT PACKING GENERAL FACTORY WORK Good starting pay Hours: 8 A. M. to 4:30 P. M. No Saturdays. Good working conditions. Only men interested in steady work need apply.

CRESCENT DENTAL MFG. CO.
1839 S. PULASKI RD.

HELP WANTED

WE NEED PERMANENT COOKS HELPER
Hours: 11 a. m. to 8 p. m. ALSO

PANTRY MAN

Experienced on SALADS, SANDWICHES, COCKTAILS. Apply to MR. HIBBETS, Chef.

GEORGIAN HOTEL

422 DAVIS ST., EVANSTON

DANCE TOMORROW AT S. N. H.

September marks 40 years since Carniola Hive 493L received her charter as a Slovenian Unit of The Maccabees.

We will celebrate this occasion by holding a dance Saturday, September 19, 1953 at the Slovenian Auditorium, St. Clair Avenue. We wish to take this opportunity to honor our charter members Mrs. Julia Brezovar, Mrs. Frances Babnik, Mrs. Margaret Smole and Mrs. Ursula Lavin. We will miss Mrs. Brezovar at his affair but extend to her our very best wishes that she will travel along the road to recovery.

Our dance is a wonderful opportunity for members and friends to get reacquainted and dance to the polka and waltz rhythms of popular Johnny Vadnal and his orchestra. There will be plenty of refreshments available in the annex for the hungry and thirsty. We cordially invite all to attend and have a happy evening.

—The Committee

ANNIVERSARY AND BIRTHDAY

Mr. and Mrs. Frank and Frances Rupert, 19303 Shawnee Avenue, observed their 47th wedding anniversary on September 15th. On the same date, Mr. Rupert celebrated his 70th birthday. Mr. Rupert is an active member of the Slovan Singing Club and Club Ljubljana. Prior to her illness, Mrs. Rupert was also active in fraternal circles. To Mr. and Mrs. Rupert, we extend congratulations, with best wishes for continued happiness together!

IN CLEVELAND

Mr. and Mrs. Frank Marincek Sr., and Mr. and Mrs. Frank Marincek Jr., of Downers Grove, Illinois, are the guests of Mr. and Mrs. Frank Prah, White Road, Wickliffe, Ohio. The Marinckes, formerly of Cicero, Illinois, are returning home Tuesday.

RUDOLPH KNIFIC AGENCY

IV 1-7540 820 E. 185 St.

Complete insurance service. Auto and Fire Rates given over phone. Our companies are rated A-plus.

NOTICE

You can pay Gas, Water, Electric and Telephone bills every day at the office of:
Mihaljevich Bros. Company
6424 ST. CLAIR AVENUE
With our Special Money Orders you can pay all other bills, such as doctors, hospitals, rents, stores, etc. Office hours: 9 a. m. to 6 p. m.

TWO FUNERAL HOMES

For Reliable Experienced Sympathetic Funeral Services at PRICES YOU SELECT call

AGRDINA & SONS FUNERAL DIRECTORS
6424 ST. CLAIR AVENUE
6425 ST. CLAIR AVENUE
Henderson 1-2128 - Klemmer 1-5500

BEROS STUDIO

6116 ST. CLAIR AVENUE
TEL.: EN 1-0670

For the Best in Photography—Weddings in Studio Candid; in Church and Home; Satisfaction Guaranteed.

OFFICERS ELECTED

At a meeting of the Embalmers Association of Ohio, held in Columbus, Ohio on September 9th, the following Clevelanders were elected to office: President, Louis A. Zele, 6502 St. Clair Avenue; 2nd Vice-Pres. Paul Spindle, 28 Villa Beach; Trustee, August F. Svetek, 12104 Buckingham Avenue; Advisory Board, Thomas A. Kidd, 13305 Union Avenue.

RECORDING RELEASED

The Slovan Men's Chorus, under the direction of Anton Subelj, has released a new recording of "Pri farni cerkvice" and "U boj." Records are now on sale, and may be purchased from any member of Slovan or from Mr. Subelj, 6411 St. Clair Avenue.

CONVALESCING